KAUPAN LIITTO

LAUSUNTO 1 (2)

13.6.2022

Ympäristövaliokunta

Lausuntopyyntö: U 44/2022 vp

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kestävien tuotteiden ekologiselle suunnittelulle asetettavien vaatimusten puitteista ja direktiivin 2009/125/EY kumoamisesta

Kaupan liitto kiittää mahdollisuudesta lausua käsiteltävänä olevasta asiasta. Kaupan liitto toteaa komission ehdotuksesta ja U-kirjelmästä seuraavaa:

Yleisiä huomioita

Kauppa tarjoaa mielellään asiakkaillensa, niin kuluttajille, teollisuudelle kuin julkiselle sektorille, uudelleenkäytettäviä, kestäviä, korjattavia ja turvallisesti kierrätettäviä tuotteita. Kaupan liitto pitää kannattavana, että EU:n kiertotalouden painotusta on siirretty tuotepolitiikan suuntaan ja vaatimuksia asetetaan niin tuotteita EU-alueelle maahantuovalle kuin niitä EU-alueella valmistavalle teollisuudelle.

Kaupan liitto pitää tärkeänä edistää kiertotaloutta ja parantaa yritysten mahdollisuuksia käyttää uusioraaka-aineita. Samalla tulee kuitenkin pitää huoli siitä, ettei lainsäädännöllä luoda tilannetta, jossa yksittäiset sektorit tai yritykset keräävät hyödyt, ja toiset sektorit tai yritykset kantavat kustannukset käytöstä poistuvien tuotteiden kierrätyksestä (esim. sähkö- ja elektroniikkalaitteiden tuottajavastuu ja tulevan EU:n akkuasetuksen jakelijan/ myymälän velvoite ottaa asiakkaalta vastaan kooltaan suurta akkujätettä).

Komissio on viimeaikaisissa ehdotuksissaan EU-asetuksista yhä useammin halunnut lisätä delegoitujen säädösten käyttöä. Kaupan liitto pitää kehitystä epäsuotuisana, koska se tosiasiassa siirtää toimivaltaa jäsenmailta komissiolle. Kaupan liiton kanta on, että komission valtaa päättää ekosuunnitteluvaatimuksista ja/tai digitaalisen tuotepassin sisällöstä sekä pääsystä tietoihin ja niiden päivittämisestä täytyy raamittaa tarkemmin asetuksessa. Vaikka vaatimusten täsmentäminen tuoteryhmittäin on perusteltua, asetuksessa tulisi esim. digitaalisen tuotepassin osalta todeta, että komission tulee rajata pääsyä tietoihin mahdollisimman vähän. Esimerkiksi tieto toimitusketjusta ei saa olla saatavilla, jollei yritys sitä itse halua, mutta tuotteen korjaamisen kannalta relevantti tieto taas tulisi olla saatavilla.

Kaupan liitto
Eteläranta 10, PL 340
00131 Helsinki
Puh. (09) 172 850
kauppa@kauppa.fi
www.kauppa.fi

Digitaaliseen tuotepassiin liittyvät haasteet

Digitaalinen tuotepassi on merkityksellinen monille toimijoille elinkeinoelämässä, ei yksin tuotteita valmistavalle teollisuudelle. Uusien pakollisten tietojen lisääminen tulisi perustua todellisiin hyötyihin ja selkeisiin mittareihin. Tämä on seikka, joka tulisi huomioida laajemminkin kuluttaja- ja ympäristölainsäädännössä. Digitaalinen tuotepassi lisää yritysten hallinnollista taakkaa ja kustannuksia, jos ei samalla kevennetä tuotteen mukana toimitettavien tietojen vaatimuksia (esim. paperiset käyttöohjeet).

Digitaalisen tuotepassin vahvuudet ja heikkoudet riippuvat tiedon oikeellisuudesta, luotettavuudesta ja turvallisuudesta. Pääsy tietoihin tulee olla mahdollisimman laajaa, mutta mahdollisuus muokata tietoja selkeästi rajatumpi. Esimerkiksi tuotteen huoltoa ja korjaamista koskevat tiedot olisi hyvä kyetä sisällyttämään tuotepassiin. Tuotepassin käyttöönoton onnistumisen ratkaisee eri tietokantojen/järjestelmien välisten rajapintojen rakentaminen ja käytettävyys. Ratkaisujen täytyy olla kustannustehokkaita ja helppo-käyttöisiä. Uusien vaatimusten tulee olla myös pk-yritysten käytettävissä.

Jäsenvaltioiden resurssit valvoa tuotteiden vaatimustenmukaisuutta ovat rajalliset erityisesti EU:n ulkopuolisessa etäkaupassa. Digitaalinen tuotepassi voi helpottaa eri toimijoiden mahdollisuuksia valvoa onko erilaiset tuotetta koskevat tiedonanto- ja muut velvoitteet täytetty.

Kaupan liitto on huolissaan, onko Suomessa riittävästi osaajia vastaamaan digitaalisen tuotepassin vaatimuksiin. Siirtymäajan tulee olla riittävän pitkä, jotta yritykset pystyvät yhteensovittamaan omat digitaaliset järjestelmänsä asetuksen vaatimusten kanssa. ICT-osaajista on jo krooninen pula, ja sääntelyn aiheuttama kysyntäpiikki tuottaa erityisesti haasteita pk-yrityksille.

Kohteliaimmin

KAUPAN LIITTO RY

Mari Kiviniemi
toimitusjohtaja

Kaupan liitto
Eteläranta 10, PL 340
00131 Helsinki
Puh. (09) 172 850
kauppa@kauppa.fi
www.kauppa.fi